

..... ponúkame možnosť analyzovať moč na prítomnosť omamných látok.

V rubrike Lekár radí dnes hovoríme o toxikológii a súčasných možnostiach laboratórnych testov s RNDr. Františkom Štefancom, vedúcim Oddelenia klinickej biochémie a hematológie vo FNsP Skalica, a.s.

Čím sa zaoberá toxikológia?

Toxikológia je odbor zaoberajúci sa analýzou psychotropných látok, ktoré sa dostanú do ľudského organizmu. Ak ide o opakované užívanie týchto omamných látok, hovoríme o toxikománii, ktorá škodí jedincovi samému i celej spoločnosti. Niektorí jedinci siahnu po látkach ako sú alkohol či drogy preto, že nezvládajú vysoké nároky na výkony v práci, náročnosť štúdia, respektíve majú problémy v rodine. Často krát je príčinou užívania drog túžba po dosiahnutí špičkových výkonov v športe. Ale sú i takí jedinci, ktorí nedokážu odolať pokušeniu konzumu opojných látok, aby sa začlenili do sebe blízkej skupiny.

V čom spočívajú riziká užívania drog?

Drogy sa do našej krajiny dostali hlavne po páde železnej opony, kedy sme sa otvorili svetu. Dajú sa získať i z rastlín priamo u nás pestovaných alebo laboratórnou syntézou. Do organizmu sa dostávajú rôznymi cestami, predovšetkým vdychovaním cez sliznicu nosa, ústami, cez kožu, resp. injekčne prevažne do svalu. Sterilita je pre toxikomana často pojmom neznámym a vynára sa ďalší spoločenský problém - prenášanie závažných vírusových infekčných ochorení. Pohyb psychoaktívnej látky v ľudskom tele smeruje k receptorom, kde vyvoláva špecifický efekt,

spojený väčšinou so žiaducim účinkom opojenia. Vylučovanie drogy, hlavne jej metabolitov z organizmu trvá rozlične dlho. Niektoré sa v moči v malých množstvách nachádzajú i niekoľko týždňov.

S ktorou vekovou skupinou sa stretávate vo vašej praxi najčastejšie?

Tínedžeri patria nepochybne k najrizikovejšej kategórii. Ich organizmus prechádza zložitou fázou dospievania a možno preto sa i šíreniu omamných látok najviac darí v tejto vekovej skupine. Účinky psychotropných látok často krát rodičia spozorujú jednak v správaní, alebo v zmenenom výzore detí po návšteve diskotiek, resp. po "náročnom" víkende. V takýchto prípadoch ponúkame možnosť analyzovať moč na prítomnosť omamných látok.

Ktoré druhy omamných látok vyšetrujete na vašom pracovisku?

V našom laboratóriu vyšetrujeme prítomnosť omamných látok niekoľko rokov orientačnými vysoko citlivými testami. Ak si to daná situácia vyžaduje, zasielame pravdepodobne pozitívne vzorky do akreditovaného toxikologického laboratória na potvrdenie výsledku.

V klinických laboratóriách v Nemocnici v Skalici a na Poliklinike v Senici stanovujeme v moči prítomnosť látok:

- » **MARIHUANA (tráva, joint,...) zo skupiny kanabionidov**
- » **EXTÁZA zo skupiny amfetamínov**
- » **PERVITÍN zo skupiny metamfetamínov**
- » **FENCYKLIDÍN zo skupiny syntetických halucinogénov**
- » **MORFÍN/HEROÍN zo skupiny opiátového typu**
- » **KOKAÍN zo skupiny kokaínov**
- » **BARBITURÁTY a BENZODIAZEPÍNY zo skupiny liečiv**

Dnes robíme analýzy návykových látok i za priamu platbu. Túto službu využívajú v poslednej dobe i zamestnávateľia. Na pracovisku je možných veľa rizík spôsobených správaním osôb pod vplyvom návykových látok. Alkohol ako jedna z návykových látok sa testuje dávno a zrejme užívanie omamných látok bude v budúcnosti tiež sledované. Obava pred stratou zamestnania môže byť veľkou výstrahou pre tých, ktorí užívajú omamné látky len z času na čas. Škodí nielen sami sebe, ale môžu spôsobiť vážne problémy iným.

Aký postup by ste odporučili rodičom pri podozrení na užitie drog?

Ideálna situácia je, keď dieťa spolupracuje. Vzorku je možné do laboratória dopraviť prostredníctvom ošetrojúceho lekára alebo osobne (areál FNSP Skalica, a.s., pavilón R, 2. poschodie) S prineseným materiálom sa snažíme narábať čo najdiskrétnejšie, vzhľadom na citlivosť druhu vyšetrenia. Priama úhrada jednej skupiny omamných látok stojí 6,60 €. Pri neznámom druhu drogy navrhujeme urobiť celé spektrum vyššie uvedených skupín návykových látok. V prípade pozitívneho výsledku odporúčame spoluprácu s psychológom, aby sa odhalila príčina užívania drog a predišlo sa tak vzniku dlhodobej neliečenej závislosti.